העולם הזה

השבועון הסצויר לאינפורמציה

רח׳ נליסקון 8 תל־אביב (ליד תיאטרון „אהל״) מען המבדקים: „עולמפרס״ ת. ד. 136, טל. 26785
מו״ל: העולם הזה בע״מ רפום ישראל בע״מ. ת״א על־יד נשר רידינג.

אין המערכת אחראית עבור תוכן המודעות. מלבד עבור מודעות המתפרסמות תחת „כותרת „רו״ח לצרכן״. המוכנות על־ידי חברי ה׳ מערכת ובבדקות על־ידם.

העורך הראשי: אורי אבנרי
ראש המערכת: שלום כהן

עורך משנה, כיתוב: ישעיהו לביא

עורך משנה, תבנית: אורי סלע

הכתב הראשי: עמנואל פרת

הצלם הראשי: דן ברנע

חברי המערכת: דוב איתן, משה בן־אפרים, יחיאל בשן, יהודה נבאי, ניצה נבי, לילי נגילי, רותי ורד, בחיי זהבי, יוחנן ורבקה זראי, אוסקר טאוכר עמוס קינן, סילבי קשת, אברהם רפפורט.

ראש מערכת ירושלים: יוחנן אורן

ראש מערכת חיפה: אורי דן

מנהל מעבדה: דוד טוויג

עורך דסוס: משה אור

מנהל מבצעים: שלמה אדיר

ראש המנהלה: שלמה הררי

מכתבים

איפנת הנ׳ולות

עמתו האמיצה של העולם הזה (869) במקרה האסון של עמוס תיבון לימין הנדנ״ע העלתה את ערכו בעיני אותו נוער שאינו רואה במשחק הנ׳ולות על מנרש השעשועים העירוני חחליף נאה למסע נדנ״ע בריא בשבילי הארץ.

שמואל שפיצר, פתח־תקווה

הארץ צורך בהחלט. מדוע לבזבז את זמנו היקר של הנוער העברי בטיולים מפשיים? במ־קום זה יכולים קוראי־הארץ הצעירים ללמוד לר־קוד את האמאבה האחרונה. אם חם ושלום תפרוץ עוד מלחמה, יוכלו להתניים (בדרגת סרן ומעלה) למדור הריקודים. אנף המוראל הצבאי. הם ילמדו את האויב לרקוד.

ישעיהו לבקוביץ, טבריה

ימינה־ימינה, שמאלה־שמאל,
לפעמים אחורה...

העולם הזה מטיף להחזרת והחדרת הערכים הח־לוציים לנוער. האם הוא סבור שנערה היוצאת בבגדי ליצן או בבגדי רקדנית בטן ערבית (העולם הזה 869, תצוגת האופנה) ודומיהן תתיצבנה בבוא זמנן לשירות בנח״ל ותלכנה להתישבות?... דרך אגב, אני לוחץ (באופן סמלי) את יד העורך עבור האינגת לקוראים (על פרשת עמוס תיבון).

ישראל שחר, רחובות

היא ירדה מן הטראקטור. הדאנגרים האמרי־קאיים שלה (אופנת צ׳יקאגו 1954, 25 דולאר) היו קצת מאובקים. היא נכנסה להדרה, ותוך פחות מחצי שעה לבשה שמלת באפטיסט ירוקה (פארים, אופנת האביב, 23 אלף פראנק) שהת־אימה במיוחד לעבודה בגן־הירק. לפנות ערב, כשעברה למטבח לבשה מכנסי 3/4 אדומים (קא־ליפורניה, 30 דולר). בנמר העבודה התקלחה במק־לחת המשותפת, בבגדיים ביקיני (שלושה חלקים, 28 דולאר). לבשה שמלת שנטונג עמוקת־מחשוף והתישבה לאכול בחדר־האוכל.

תחי החלוציות!

פנינה זרח, באר־שבע

איזה מודל?

...בן נוריון עצמו אשם במידה לא מועטה בארישותו של הנוער העירוני כיום ובהתדרדרותו אחרי קריירים (ואוזח חיים קלוקל. המשבר שה־רועה משהה־בוקר הקיים: כיתון את הנוער לדרכים הללו ובכדי להוציאו מן המדרון ולהחזירו בהמוניו לדרך הטובה יש צורך להראות לו בצורה ברורה מה המשימות העומדות לפניו ולקבוע לשם כך דפוסים מסויימים ומחייבים ולא להתפקר בנאומים ובכינוסים בשיר־מונים (העולם הזה 869).

קורא צעיר, מגדל אשקלון

מי מכיר? מי יודע?

עורך־הדין המפורסם שמואל תמיר נשאל אם יגיש תביעה נגד הדור על הוצאת דיבה (העולם הזה 869). האם מותר לדעת איזה יחסון זה הדור והיכן אפשר להשיגו?

אהרון שלומוב, תל־אביב

הדור הוא עתון־ערב המופיע כל בוקר, מבטא את דעתו של אחד מאגפי מפא״י. אפשר להשיגו בכל הקיוסקים.

המפקד השני

אינני רוצה לדבר על כמה אי־דיוקים בכתבה על דויד רזיאל (העולם הזה 867) היות ואין ברצוני להתוכח על תולדות אצ״ל או לספר על עצמי (שיעשו זאת אחרים). זה 15 שנה שאינני מגיב על המאמרים הדנים על אותה תקופה (של היותי מפקד הארגון) ואני צריך לאמר שנחוצה סבלנות יוצאת מהכלל בכדי לא להגיב על כל אי הדיוקים...

תמיד הערכתי את סגני דויאל על אומץ לבו ויושרו. הוא היה, כפי שהנדיר אורי אבנרי, יותר חייל מאשר פרטיזן או טרוריסט. היינו ידי־דים טובים ולא פעם אחת נפגשנו לשם התייע־צויות כאשר הייתי כבר מחוץ למסגרת אצ״ל.

...אגב, אני לא ברחתי לקפריסין מפני פחד המאסר אלא נסעתי לשם עסקים ושם קיבלתי הודעה לא לחזור בגלל סקודת מאסר שהוצאה נגדי ולכן המשכתי את דרכי לפולניה.

משה רוזנברג, תל־אביב

אני, ניז־יורק וכל השאר

חלוקת הספר נמשכת כמש־רדי „העולם הזה״. הקוראים מחוץ לתל־אביב יכולים לק־בל את הספר דרך הדואר אחר שישלחו למנהלת „ה־עולם הזה״ את שלושת תווי הקנייה, וסך 1.400 ל״י (מחיר הספר, 1.250 ל״י בתוספת הו־צאות המשלוח, 0.150 ל״י).

בחירה אישית לגמרי

...יש להתנגד בהחלט שהמפלגות תבחרנה את נציגי העם. לדעתי רק העם בעצמו יבחר את נציגיו. זאת אומרת, יש לתקן את שיטת הבחירות לשיטת בחירות אישיות. לדעתי אפשר לבחור ברוב בן־נוריון כראש ממשלה. אבל שרת אינו מוכשר להיות שר החוץ רק ד״ר נולדמן, ואת משרד הבטחון יש למסור ליגאל אלון.

פנחס שוורץ, טבריה

חיפה בת־זמננו

עם תום הפסטיבל העולמי למוסיקה בת־זמננו (העולם הזה 868) הריני רואה חובה נעימה לעצמי להודות למערכת העולם הזה על שיתוף הפעולה הכן והאדיב שזכינו בו מצדו בימי ביצוע הפס־טיבל. אני תקווה כי רצון טוב זה יגלחת את פעולותינו ולגלות לתן הבנה יתמיד, והריני חוזר ומודה להעולם הזה.

אבא חושי, ראש העיר, חיפה

לא רביעיית לסל ביצעה את יצירתו של הבריטי מתייאס סייבר בפסטיבל, כי אם רביעיית חיפה. רביעייה זו מורכבת מאנשי תזמורת חיפה מאי־רוביץ, שומים, ויהורון וניקוליאבסקי.

אגודת תזמורת חיפה, חיפה

חיוך רציני

לא אוכל שלא להודות עבור הנימה המעודדת הנשמעת מתוך הרשימה אודותי (העולם הזה 869)... כני ביתי רק נפגעו מאד מהתמונה שלי ואף נאמר על־ידי מישהו שאני עושה רושם כאילו הנני מלגלג על מישהו או על משהו... אני מקווה שהקוראים הנכבדים לא הסיקו כל מסקנות מתמונת זו.

יהודה נדיבי, תל־אביב

בודאי שלא. החיוך הנדיב של מר נדיבי כולו אדיב.

פיי לפושקאש

קראתי בעניין עצום את הראיון המיוחד לנמרי של סופרכם המיוחד במינו עם פאראגיי פושקאש (העולם הזה 870). הנה הראיון המיוחד עוד יותר שהיה לי עם מאמן הקבוצה הכוזמאית ווי־א־שייי:

נסעתי ברכבת. אכלתי סאנדביץ׳. הוא לא היה טעים. ימה שמם של השוויצים. הרכבת נעצרה. זה יכול רק לקרות בשוויץ. שתיתי נזוז. היה מצוין. הרכבת נסעה. גם אני. זה היה כמו ביש־ראל. לבסוף הגעתי לפראנקפורטנשטיינצו. בקיר־בת צריך. שם היו המון שוויצרים. אחרי בילוש וחקירה מיוחדת נלילתי את מקום מנוריה של הקבר־צה הבורמאית, מלון פונקנשפינל. העמדתי פנים של מוכר אלטע־זאכען והתפרצתי למלון, למרות שאיש לא עצר אותי. לבסוף. אחרי המתנה של 3.47.6 דקות בא ווז הנדזל.

מר ווז, שאלתי. שמעתי עליך נסים ונפלאות. רק אתמול ניצחת את הקבוצה הפילופונזית. בתוך צאות 1:12 הייתי נפלא. קראתי עליך מאמרים בלי סוף. אני חושב שאתה אדם גדול. מה דעתך על כך. מר ווז?

מר ווז ענה תשובה בת אלמוות, שתיחרת לעולם בזכרוני. התשובה: „אם־מ־מ־מ...״

יואל פרדי, נתניה

אה־ה־ה־ה־ה?

העולם הבא

השבועון המצויר לאינפורמציה

קול ישראל

...והנה תכנית מישדרינו ל־24 השעות הקרובות:

מיד לאחר ההודעה נפתח בתכנית „נ־עימות קלות״, בה תוכלו לשמוע את הדאנובה הכחולה. בשעה 4.30 נשדר „גם לי, גם לך״, תכנית פרפראות שבועית ובמרכזה זר נעימות של יוהאן שטראוס. בשעה 5.00 תכניתנו „פרפראות״, שת־טפל, הפעם, בקומפוזיטור הוינאי הנודע יוהאן סבאסט אן שטראוס. הביצוע בידי פרדי דורה.

בשעה 5.30 תהיה לכם ההזדמנות להאזין לתכניתנו „פסיפס מוסיקלי״, ו־בה תשמיע הזמרת יפה ירקוני עיבוד של נרדי ווילנסקי לדאנובה הכחולה. ב־שעה 6.00 נעבור ל„תכנית כבקשתך ל־בתי־חולים ובתי־הבראה״, בה נשמיע ל־כל אלה, שביקשו זאת, את הדאנובה ה־כחולה בעיבוד הארי ג׳יימס, ובשעה 6.30 נשדר „קל וחומר״, תכנית מוקדשת ליו־נה, בירת הוואלס.

בשעה 7.00 „השירים האהובים עליך״ — ישראל יצחקי שט על הדאנובה. ליד הפסנתר משה לוסט־ג. בשעה 7.30 תשו־דר תכניתנו „מוסיקה לצהרי היום״, ש־תסתובב הפעם ביערות וינה ונהרות״ה. בשעה 8.00 „מוסיקה לשעת התה״, ש־מ־מיו נלקחו מתוך נהר הדונאו.

בשעה 8.30 תשמעו את תכניתנו הפי־פולרית „מעל במת השעשועים״, בה ישעשע אתכם אותו צעיר וינאי שובב, יוהאן שטראוס. בשעה 9.00 תכניתנו „תקליט ללא תווית״, והתווית הפעם היא תחיתו הכחולה של תקל ט הדאנובה. ב־9.45 — „קצת מזה וקצת מזה״ — ו־עיקר ווריאציות לפסנתר של כ. דאנו־על נעימות יוהאן שטראוס.

ב־10.00 נעביר אתכם לגלי צה״ל, שידור „נעימה ערבה״ — הדאנובה הכחולה של יוהאן סבסטיאן שטראוס. ב־10.30 עד תום שידורינו תוכלו להאזין לאלימלך רם שיגיש את „תכנית בקשתך לפזמונים ומחולות״ — כשהמחול היא וואלס והפזמון „הוי, לדאנובה, לדאנו־בה!״.

ועתה תשמעו את החדשות, ועיקרן החילה: ב־בנה נפתח המשדר החדש של קול ישראל, שישא את דבר ישראל ל־עולם כולו.

עליה יבי.

דומה שבדברי על הטרגדיה של עמוס תי־בון, לפני שבועיים, נגעתי בעצב רגיש. קי־בלתי מאות ברכות על אותה רשימה קטנה. אך למעשה לא אמרתי שום דבר מיוחד, ני־סיתי רק לבטא את אשר רובנו מרגישים.

מאז אני קורא בזעם ממש את הידיעות היומיומיות המפורטות על התכונה הגדולה מסביב לחקירה, שהפכה מעין מלחמה פסי־כולוגית נגד הנדנ״ע. חברי כנסת נכבדים, שאין להם עיסוק מועיל יותר, נטפלו אף הם לענין. הם הרגישו, כנראה, כמו עורכיו של אותו עתון מכובד, שזו המרכבה הנכו־נה שכדאי לקפוץ עליה. אפילו אם היא מו־בילה לעם של נכים־מלידה.

ביקשתי להכיר את ג׳ימי, המדריך שהיה אחראי לאותו מסע ביש־מזל. ראיתי לפני בחור זקוף, מן הטיפוסים שפעם אפשר היה למנשם בכל שבילי הארץ. אם מותר לדון על פי הכרה שטחית בלבד, אני מרשה ל־עצמי לאחל למדינה שהלואי והיו לה רבים יותר מן הסוג הזה. אך יתכן שלו לבש ג׳י־מי עניבה צבעונית וחליפה כבודה והיה מד־בר בניב אמריקאי קל, היה נראה יותר לאדו־נים היקרים המעצבים כיום את דעת הקהל בארץ.

•

שמעתי מדריכים רבים בתנועות־נוער שו־נות מבכים את החומר האנושי הנופל לי־דיהם. הם טוענים כי בגיל 14 שוב כמעט אין כל אפשרות לעשות צעירים אלה לבני־אדם. המחלה כבר דבקה בהם, וכל תקותם היא ללחום בכמה מן הסימפטומים הגרו־עים ביותר.

השאלה היא: מתי מתחילה המחלה? מתי נופל הנער העברי לזרועותיו השמנמנות של הגטואיזם הישראלי החדש? ומי אשם יו־תר — המורים, ההורים או הרחוב?

שוחחתי עם כמה מורות בכיתות הנמו־כות — כיתה א׳ וב׳ של בתי־הספר העמ־מיים. הן סיפרו סיפורים משעשעים מאד. אחרי כמה שעות הומוריסטיות כאלה הייתי פסימי מאד, מאד.

הנה למשל מורה בכיתה ב׳, המנסה ל־הסביר לחניכיה בני ה־7 כיצד כותבים מכתב. בסוף השיעור שאלה, לתומה, מה הבשורה המשמחת ביותר שהדור יכול להביא במכתב. היתה זאת שאלה טפשית באמת, כי התשובה היתה מובנה מאליה לכל התלמידים: „שבאה חבילה מאמריקה״.

מורה אחרת מספרת על שיעור בתורה על אדם וחוה. השיחה התגלגלה למערה בה חי זוג הורינו הקדמונים. איך נראתה המערה? השובת ילד, בן שמונה בקירוב: „היו שם פוטילים, ושטיח...״

בשיחה על קבלת שבת, ביקשה מורה שלי־שית להבהיר לפעוטיה מה זאת אוירה חגי־גית. „מה עושים אבא ואמא בבית בערב שבת?״ שאלה. התשובה הקולעת: „בטח הם משחקים קלפים...״

יש גם צד נשי לענין. למשל, מה אמרה רבקה לאמה כשרצה הביתה, אחרי שפגשה את אליעזר, עבד אברהם, ליד הבאר? לדעת ילדה בת 7 צעקה: „אמא, אמא, יש כבר עם מי להתחתן!״

•

תהיה זאת איוולת לצפות שילדים יהיו טובים יותר מן ההוי שהם רואים אותו ב־בית הוריהם. תנועת־נוער אמיתית, אשר ב־ראשה עומדים גברים שהם גברים ולא ה־עתקות־סטנסיל של פראנק סינאטרה, היתה יכולה למרוח בהוי ולפרוש ממנו אל עולם חדש של צנע והתמסרות. אולם גם לו היתה קיימת תנועה כזאת (ואל נשלה את עצמנו, אין כזאת כיום), הרי תוכל לקרוא לדגליה רק נערים ונערות שחונכו כפי שחונכו על־ידי הורים ומורים.

אין לשחרר את המורים מן האחריות. אין הם אשמים בחינוך ההורים. אולם בכיתות הראשונות יש להם ההזדמנות לעצב את ה־נער מחדש. אני יודע שישנם רבים המנסים לעשות זאת. אולם הם מעוט. סיפר לי מד־ריך: „בבוא הנערים למחנה אפשר להכיר מיד מאיזה בית־ספר הם באים. ישנם כמה בתי־ספר טובים, בהם מנסים המורים לתת לצעירים חינוך גופני ונפשי הנאה לנוער בארץ קטנה, דלה, הנאבקת על קיומה. ואפ־שר להכיר גם בנערים הבאים מבתי־ספר אח־רים...״ הדוגמה לבית־ספר טוב, לדעת אותו מדריך: הגימנסיה העברית של רחביה, ירו־שלים.

מה הטעם לקחת ילדים אלה למחנות — ולהשאיר את מוריהם בבית? האם לא היה כדאי להשאיר, לפי שעה, את הילדים בבית, ולהביא למחנות את המורים, להראות להם את הדרכים המטפסות בהרי הגליל ואת ה־וואדיות הנהדרות של הנגב?

אם לא יחול שינוי כזה, אני מרחם על חבריו של ג׳ימי שיצטרכו להוביל נערים אלה במסעות, בעוד כמה שנים. הם יצאו לדרכם בהכרה כי אי־שם בתל־אביב משחיז עורך־עתון את העט הנובע, לתקעו בגבו ב־שעת התקלה הראשונה. אך יתכן שאין לי מה לדאוג: אולי תחליט עד אז הכנסת, ב־המלצתם של אותם חביבי הבורגנות הזעירה, כי כדאי בכלל לבטל את המסעות. מדוע לא להשאיר את פעוטינו היקרים במיטתם, שם אין צפויה להם שום סכנה ותקלה?

•

מי שרוצה ללמוד על אותו התהליך ב־מולדתו האמריקאית, ייטיב לעיין בספר ש־המלצנו עליו לפני קוראינו: אני, ניו־יורק וכל השאר. איני מכיר ספר שני המתאר ב־צורה כה מזעזעת את הריקנות הנוראה של נער הכרך בתקופת הקרייזלר.

חוששני שהעורך הספרותי של העולם הזה, שביקש לתת פרק מן הספר, לא בחר דוקא בפרק הטוב ביותר, אם כי היה גם פרק זה א־פייני למדי. הייתי מגיש את הספר כולו כמיצג מס׳ 1 לועדת־החקירה היושבת על ענין תיבון. כי הספר מתאר את אותו הטי־פוס האמריקאי שהכתבלבים, אשר בצעקתם ההיסטרית גרמו להקמת הועדה, רוצים ל־השליט גם אצלנו.

שמי שביט